

**Nederlandse Vereniging
Bern Fribourg Solothurn**

2018 – Nr 104

Inhoud

Editoriaal/Een mens te zijn op aarde	3
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 2018	4
Notulen van de Algemene Ledenvergadering 2017	5
Secretaris gezocht	7
Nobelprijzen (vervolg)	8
Verslagen van evenementen (Lustrum, Haringeten, indonesisch eten)	10
Sinterklaas, Nieuwjaarsreceptie	11
Kegelen en Sjoelen	12
Lezing Prof. Holenstein	13
Onze evenementen voor de komende maanden	14
Onze Website	15
Een dagje naar de dierentuin (Burgers'Zoo Arnhem)	16
Info voor Nederlanders – Ambassade/Advertentietarieven	18
Agenda	20

**Voorpagina: De 6 weken oude breedlipneushoorn
Wiesje in Burgers'Zoo in Arnhem (pag. 17)**

Redactie:

Bijdragen per Email voor een volgend bulletin toesturen aan lida.versteeg@muri-be.ch
Het volgende nummer verschijnt in juli 2018.

**NEDERLANDSE VERENIGING, BERN FRIBOURG SOLOTHURN
3000 BERN**

Bestuur:

- Gerard de Braaf, voorzitter. Spiegelstrasse 10, 3095 Spiegel
Tel. 031 971 67 60, voorzitter@nlvereniging.ch
- Han van der Kleij, vice-voorzitter. Aareweg 7c, 3037 Herrenschwand, Biel
Tel: 079 628 97 64, hanvanderkleij@hotmail.com
- Ellen Schneider-Voskamp, penningmeester. Bartolomäusweg 13 A, 2504 Biel
Tel: 032 341 87 70, penningmeester@nlvereniging.ch
- Milou Mumenthaler-van Rooyen, secretaris. Wabersackerstrasse 49a, 3097 Liebefeld, Biel
Tel. 031 381 03 67, secretariaat@nlvereniging.ch
- Lida Versteeg, sociale contacten. Mattackerweg 17, 3073 Gümligen
Tel. 031 951 45 96, lida.versteeg@muri-be.ch
- Heleen van de Velde, organisatie events. Längimoosstrasse 17, Rüfenacht, Biel
Tel. 021 521 37 17, activiteiten@nlvereniging.ch

EDITORIAAL

Lida Versteeg

Een mens te zijn op aarde.

We staan aan het begin van een nieuw jaar. 2018.

Het oude hebben we achter ons gelaten.

Een jaartal met een zeven erin. Is zeven een heilig getal zoals wel eens wordt beweerd?

Nee dat niet, maar het getal 7 staat voor volheid of nog mooier volmaaktheid.

Wij mensen zijn natuurlijk allesbehalve volmaakt. Wij hebben zo onze verwachtingen voor dit nieuwe jaar wat helaas niet meer met een 7 verder gaat. Maar we moeten wel verder in het nieuwe jaar. En dat nieuwe jaar begon eigenlijk heel goed. Onze voorzitter kreeg een aanbieding van iemand die wel in het bestuur wilde meewerken.

Wij dachten: probleem opgelost. Wie schetst onze verbazing toen Gerard als eerste agendapunt aan de bestuursvergadering ons mededeelde dat die persoon besloten had niet te komen. We moesten allemaal flink slikken.

Zo is het leven! Maar wij vinden: Wij zijn goed bezig! De jongere bestuursleden hebben het voorgedaan hoe je events tot een succes kunt maken. Niet alleen voor families met kinderen maar voor de ouderen was er steeds ook iets om van te kunnen genieten!

Maar ik vind: als er eens wat mislukt hoort dit bij het leven. We zijn niet volmaakt. Afhaken en opnieuw beginnen.

Onze voorzitter zal nog een oproep plaatsen voor “gezocht:”. Het gaat om meer dan één persoon. Mocht u willen meewerken in het bestuur dan kunt u zich bij onze voorzitter melden. Hij zal u uitnodigen om eens bij een bestuursvergadering erbij te zijn.

Welkom in ons midden! □

Impressum/colofon 28ste Jaargang Nr. 104, juli 2018

verschijnt 3x per jaar, oplage 220 exemplaren

Redactie: Lida Versteeg, redactie@nlvereniging.ch

Druk: Tjeerd Coehoorn, Fahrühlweg 19, 3125 Toffen

Administratie/adreswijzigingen aan Nederlandse Vereniging, 3000 Bern

Internet: <http://www.nlvereniging.ch>; email: info@nlvereniging.ch

UITNODIGING
DONDERDAG 22 MAART 2018
RESTAURANT MAYGUT, SEFTIGENSTRASSE 370, 3084 WABERN

18:30 Borrel
19:00 Algemene Leden Vergadering
20:30 Buffet

AGENDA:

1. Welkom en notulen algemene ledenvergadering 2017
2. Jaarverslag voorzitter
3. Financiën en revisorenverslag 2017
4. Budget 2018
5. Verkiezing Bestuursleden
6. Programma 2018
7. Varia

U kunt tot tien dagen voor de Algemene Ledenvergadering (d.w.z. tot 13 maart 2018) voorstellen voor de vergadering bij de voorzitter, Gerard de Braaf, indienen.

Degenen, die aan de Algemene Ledenvergadering willen deelnemen, dienen zich eveneens bij de voorzitter aan te melden:
per Email: (debraaf@hispeed.ch),
per telefoon: 079-7858684,
schriftelijk: Gerard de Braaf, Spiegelstrasse 10, 3095 Spiegel,
of aan info@nlvereniging.ch

Geef U daarbij alstublieft ook aan, of U alleen naar de vergadering komt, of ook aan het buffet wilt deelnemen, opdat Maygut weet voor hoeveel mensen het buffet gemaakt dient te worden.

Het buffet zal, net als vorig jaar, een pastabuffet met verschillende sauzen zijn. Ook aan vegetariërs wordt gedacht!

De borrel vooraf (een glaasje wijn of water) en de maaltijd worden door de vereniging betaald. Andere drankjes, evenals die bij de maaltijd, bekostigt een ieder zelf.

Gerard de Braaf

NOTULEN van de Vergadering van donderdag 23 maart 2017, 19.15 uur
Aanwezig:

Bestuur: Gerard de Braaf, voorzitter, Han van der Kleij, vice-voorzitter, Ellen Schneiter, penningmeester, Lida Versteeg, sociale contacten, Milou Mumenthaler secretaris en notuliste, Heleen van de Velde, organisatie en events.

Aanwezig: 40 personen: het voltallige bestuur en D. Versteeg, R. Schneiter, J. Branger, J. Terpstra, L. Aebi, F. Voogd, E. Fischer, H. Evers, A. Kandou, J. + R. van Mook, F. Ryser, A. Zwahlen, T. Schots, J.-D. Brinksma, I. + E. Wassmer, P.+W. Gysi, R. Smit, M. Helvoort, D. & M. Hamstra, M. Michel, E. + M. Weber, I. Visscher, D. van Dieyen, M. van den Berg, B. Spanjaard, T. van Meurs, H. Buchs, G. Huitema, S. Müller, E. Kessinger

Verontschuldigd: D. Brändle

1. Welkom en Notulen vorige vergadering:

De voorzitter opent de vergadering om 19:15 uur. Hij begroet de aanwezige leden en heet ze van harte welkom. Alle leden die zich aangemeld hadden, zijn aanwezig.

De notulen van de vergadering van donderdag 10 maart 2016, gepubliceerd in het bulletin Nr. 101 worden eenstemmig aangenomen.

2. Jaarverslag van de voorzitter

Gerard de Braaf geeft in zijn jaarverslag een overzicht over de activiteiten die de vereniging heeft georganiseerd in het afgelopen jaar. Daarbij besteedt hij ook aandacht aan het 50-jarig bestaan van de vereniging in 2107. Er zijn vooral aanvullingen op de locatie's van de activiteiten.

3. 4. Resultaat, begroting, revisorenbericht

Ellen Schneiter presenteert het financieel verslag. Er zijn geen vragen. Het verslag wordt na de aanbeveling van de revisoren eenstemmig aangenomen. Het revisorenbericht, uit juridisch oogpunt in het Duits geschreven, wordt door revisor D. Versteeg voorgelezen. Daarbij worden de opstellers van de balans en winst- en verliesrekening gecompimenteerd met de juistheid en overzichtelijkheid van het opstellen. De revisor stelt de aanwezigen voor het financieel verslag aan te nemen. Het verslag wordt met algemene stemmen aangenomen.

Dick wordt als revisor voor 2017 eenstemmig herkozen. Ook Peter Gysi, die zich beschikbaar stelt, wordt eenstemmig gekozen als 2e revisor voor 2017. De contributiebijdrage blijft zoals die is. Dat wil zeggen CHF 50 voor alleen-

staanden en CHF 75 voor gezinnen met kinderen onder de 18.

De begroting wordt besproken. Daarbij wordt aan de aanwezigen gevraagd of er suggesties zijn voor adverteerders in het bulletin. Hierop komen geen reacties

De begroting wordt eenstemmig aangenomen.

5. Bestuursverkiezing

Milou Mumenthaler legt haar functie als secretaris en bestuurslid neer. Blijft echter tot er een passende vervanging gevonden is.

De voorzitter, Gerard de Braaf, stelt zich weer beschikbaar voor de functie, evenals Han van der Kleij, vice-voorzitter, Lida Versteeg, bulletin en sociale contacten, Heleen van de Velde, organisatie van events, Ellen Schneiter, penningmeester. De leden van het bestuur worden eenstemmig herkozen. Ook de voorzitter Gerard de Braaf wordt weer op voorstel van de vice-voorzitter Han van der Kleij eenstemmig benoemd voor de komende bestuursperiode van twee jaar.

Er stelt zich tijdens de ALV niemand beschikbaar voor de functie als secretaris.

6. Ledenenquete

Heleen van de Velde stelt de enquete en de resultaten voor

Er zijn geen vragen. Wel compliment aan Heleen voor het vele werk.

7. Programma 2017

Zondag 9 april: Filmmiddag in het Bärtschihus in Gümligen. De film "Knie-len op een bed violen" zal worden vertoond.

Zaterdag 22 april: wandeling van Münsingen naar Kiesen, georganiseerd door Trudy Schots. Aanmelding tot 31 maart.

Zaterdag 30 april: Koningsdagborrel in Kulturhof Schloss Köniz met vrijmarkt, spelletjes, bitterballen en drankjes.

Herfst: Uitje waarschijnlijk naar Tierpark Dählhölzli met georganiseerde rondleiding.

Begin oktober: Haringeten.

Oktober: sjoelen en kegelen bij Kreuz in Wohlen.

November: wintermaaltijd en eventueel bezoek aan Atelier Creaviva in Paul Klee Zentrum.

December: Sinterklaas met intocht

Verder vinden elke 2e dinsdag van de maand het avondeten en elke laatste donderdag van de maand de koffie-ochtend plaats. De koffie-ochtend wordt niet goed bezocht. Een grotere opkomst is gewenst. Hilde Buchs geeft aan dat de koffie-ochtend weer nieuw leven ingeblazen zal worden.

8. Lustrum

Eind augustus: muziekavond.

Herfst: Uitje naar een nog nader te bepalen locatie.

Roelof Smit: Vraag is wat je wil? Iets doen aan de verhouding/uitwisseling NL-CH? Bijvoorbeeld Prof. Holenstein vragen om

een lezing te houden. Roelof Smit kan wel helpen met de organisatie. Gerard de Braaf neemt contact met Roelof Smit op. Het voorstel wordt dankend aangenomen.

Uitstap naar Canal de Roche: oorspronkelijk een project om verbinding van NL naar Genua te maken. Misschien leuk om hier iets te organiseren.

9. Varia

Do van Dieyen wil wel eens bij de Zürich-Ecke en Basler-Ecke langs gaan. Ida Wassmer stelt voor de contributie te verhogen vanwege het lustrum. Dit voorstel wordt niet aangenomen

Ook het voorstel om een verlies in de begroting aan te passen voor het lustrum wordt niet aangenomen, aangezien dit in de reeds aangenomen begroting al is gebeurd.

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 20:38 uur

Voor de notulen
Milou Mumenthaler
Liebefeld, 25 maart 2017

SECRETARIS GEZOCHT!

*De Nederlandse Vereniging (Bern-Fribourg-Solothurn)
zoekt voor het bestuur dringend een nieuwe secretaris!*

Op de ALV van 22 maart 2018 zou het bijzonder gewenst zijn, wanneer iemand tot het bestuur zou willen toetreden, als opvolger/opvolgster van Milou Mumenthaler als secretaris. Een jaar geleden maakte Milou op de ALV bekend haar functie te willen neerleggen, maar nog zo lang aan te blijven, tot er iemand haar plaats zou innemen. Dit kan natuurlijk niet oneindig duren. We zijn nu een jaar verder en de opvolging is nog steeds niet in kannen en kruiken.

Als U wilt, dat de vereniging blijft functioneren (en dat wilt U hopelijk allen!) is het onontbeerlijk dat er snel een nieuwe secretaris komt! Tevens is de kans behoorlijk groot, dat bestuurslid Heleen van de Velde deze zomer naar Nederland terugkeert. Er is dan nog een functie vrij.

Ik doe hierbij een hartstochtelijk beroep U kandidaat te stellen voor het bestuur, en in de eerste plaats voor de functie van secretaris!

Gerard de Braaf, Voorzitter

NOBELPRIJZEN

Vervolg *Hans Evers*

In het lustrumnummer vermeldt Freddy Voogd in zijn artikel over Nobelprijzen, dat aan 19 Nederlanders zo'n prijs verleend werd. In deze bijdrage ga ik in op de eerste Nobelprijs voor een Nederlander.

Toen ik in vanaf 1984 in het Bundesamt für Geistiges Eigentum in Bern werkte werd ik opgebeld door Gerard Kruisink, eerste secretaris van de Nederlandse Ambassade in Bern. Ik weet niet, hoe hij aan mijn telefoonnummer kwam, misschien uit de Staatskalender waarin de medewerkers van de Bund vanaf een bepaalde loonklasse vermeld worden. Hij zocht contact met Nederlanders in Zwitserland. Met name nodigde hij Majka en mij uit voor een etentje bij hem thuis in de Sägemattstrasse in Köniz. Hij had iemand van Buitenlandse Zaken op bezoek en hij verwachtte van ons informatie over Zwitserse aangelegenheden. Uit dat avondeten is een regelmatige uitwisseling ontstaan: wij bij de Kruisinks en zij bij ons.

Gerard Kruisink ging met pensioen en hij werd opgevolgd door Henk Nijhof. Ook met Toni en Henk Nijhof bleven wij in contact. Na Bern gingen ze naar Sofia in Bulgarije, waar ik ze bij een dienstreis opgezocht heb. Daarna gingen ze naar de ambassade in Damascus, dat was nog in een tijd waarin die stad niet gevaarlijk was. Het regime bestrafte misdaden drastisch, zodat je daar toen nog als buitenlander zonder gevaar op straat kon lopen. Na de pensionering gingen de Nijhofs naar Den

Haag, waar zij een huis gekocht hadden. In dat huis heb ik ze een paar jaar geleden opgezocht.

Waarom vertel ik dit alles? Bij het genoemde bezoek aan de Nijhofs liet Toni mij op de zolder haar documentatie over Jacobus Henricus van 't Hoff zien. Zij sorteerde die documenten om een biografie over de jeugdjaren van hem te schrijven. Hij was haar grootvader! In 1901, het eerste jaar van de Nobelprijzen, werd aan Van 't Hoff die prijs voor scheikunde verleend. Na dat bezoek heb ik artikelen over van 't Hoff in het Chemisch Weekblad, dat tegenwoordig als 2CW tweewekelijks verschijnt, aan Toni gestuurd, dat waren er niet zo veel meer. Omdat ik dat blad niet regelmatig lees heb ik Toni in contact gebracht met de redactie van het blad. Die schreef haar, dat men meer geïnteresseerd is in de hedendaagse scheikunde. Zij verwezen Toni naar een deskundige in de geschiedenis van de scheikunde in Maastricht en zo kwam ze aan voor haar waardevolle contacten. Ik heb haar dus goed kunnen helpen.

Van 't Hoff kwam tot de conclusie, dat moleculen niet plat zijn. Het eenvoudigste voorbeeld is het methaanmolecule, CH_4 , een koolstofatoom waaraan 4 waterstofatomen vastzitten. Die waterstofatomen vormen een tetraëder, een viervlak. Dit was het begin van de stereochemie: atomen in de ruimte. Hiervoor heeft hij echter niet de Nobelprijs gekregen. Hij liet zien dat men in het geval van osmose door een vlies, dat wel de vloeistof maar niet de opgeloste deeltjes doorliet, het gedrag met een wetmatigheid kon beschrijven die veel leek op de gaswet. Op die manier voerde hij het begrip osmotische druk in. Dat was evenzeer een mijlpaal als de stereochemie, omdat men met behulp van osmose molecuulgewichten (molaire massa's) kon bepalen. Dat onderzoek nu leverde hem de Nobelprijs op. Meer hierover vindt men in het betreffende Wikipedia artikel, waaruit ik de foto van van 't Hoff gekopieerd heb.

Uit een telefoontje van de ambassade in Bern is dus voor mij een interessante geschiedenis over de eerste Nederlandse Nobelprijswinnaar, die de eerste Nobelprijs voor scheikunde ontving, ontstaan.

In de tijd van de Kruisinks en de Nijhofs waren Majka en ik een keer uitgenodigd voor een receptie in de residentie van de ambassadeur, die Sinninghe Damsté heette. Nadien heb ik geen contact meer met ambassadepersoneel gehad, behalve dan voor de verlenging van mijn paspoort. Veel later kwam ik in het genoemde 2CW de naam Jaap S. Sinninghe Damsté, professor voor chemische fossielen in Utrecht, tegen. Omdat die naam niet alledaags is dacht ik: hij zou weleens

een zoon van die ambassadeur kunnen zijn. In juni dit jaar was ik voor een reünie op Texel. Die was georganiseerd door Jan de Leeuw, een jaargenoot van mij. Jan is gepensioneerd als directeur van het NIOZ op Texel, het Nederlands Instituut voor het Onderzoek van de Zee. Hij vertelde mij, dat die Sinninghe Damsté, een goede collega van hem is, niet de zoon van die ex-ambassadeur is, maar wel tot de familie behoort. Hiermee is voor mij het hoofdstuk "Nederlandse Ambassade in Bern" tot aan de verlenging van mijn paspoort in 2024 gesloten. □

BULLETIN VOORTAAN DIGITAAL ONTVANGEN?

Wilt u het bulletin voortaan ook digitaal ontvangen, of zelfs alléén maar digitaal ontvangen? Dat kan! Stuur dan een e-mail naar info@nlvereniging.ch.

L USTRUMFEEST

Heleen van de Velde

Om het 50-jarig bestaan van onze vereniging te vieren, vond eind augustus het Lustrumfeest plaats. Alle leden maar ook niet-leden waren uitgenodigd dit heugelijke feit te vieren! DJ Koen was vanuit Luzern naar Bern gekomen en draaide voor ons Nederlandse en internationale hits. Met 40 mensen was het niet erg druk, maar DJ Koen wist bijna iedereen te verleiden om op de dansvloer te komen. Met briefjes konden verzoeknummers worden aangevraagd. Het feest had ergens wat weg van een bruiloftsfeest: de vrienden van het bruidspaar (de jongere garde) bezette vrijwel continu de dansvloer. De ooms en tantes (de oudere garde) zat voornamelijk aan de tafeltjes aan de rand van de dansvloer, maar waagden zich af en toe ook op de dansvloer. Om één uur sloot DJ Koen de avond af met 'mag het licht uit' van 'De Dijk'. We hadden gehoopt op een hogere opkomst, maar kijken terug op een gezellig en geslaagd feest! □

H A R I N G E T E N

Gerard de Braaf

Op zondag 1 oktober 2017 vond het inmiddels al bijna traditionele haringeten plaats. De Vereniging Drie Oktober uit Leiden zendt ons gratis haringen ter gelegenheid van het Leidens Ontzet op 3 oktober 1574. Toen werd tijdens de Tachtigjarige Oorlog de praktisch uitgehongerde bevolking van de stad Leiden van het beleg door de Spanjaarden bevrijd. Dit wordt nog elk jaar in Leiden gevierd, de gehele bevolking heeft vrij en er zijn vele festiviteiten, onder andere een grote kermis. Onze vereniging kan al sinds een paar jaar in de verte meegenieten. Dit keer vond het haringeten in Hotel-Restaurant Innere Enge plaats. Er waren ongeveer 30 deelnemers, we hadden meer dan voldoende haringen te consumeren. Ook Innere Enge verzorgde ons met hapjes, de ruimte was fraai, alleen de prijzen van Innere Enge waren bijzonder hoog. □

I N D O N E S I S C H E T E N , zondag 12 november 2017

Han van der Klei en Lida Versteeg

Terwijl het buiten bijna apocalyptisch sneeuwde, zaten wij gelukkig warm en droog in het gezellige clubhuis van de voetbalclub FC Sternenberg in Schlatt. Niet iedereen had het clubhuis kunnen bereiken: een paar moesten afzeggen en Do is in Gasel gestrand en toen maar omgekeerd.

's Middags heeft het keukenteam de ruimte ingericht en zoveel gekookt, dat de gasten 's avonds ruim genoeg te eten hadden. Hartelijk dank aan Angelika en Jonas die na de uitval van Hilde op korte termijn hun vader konden helpen. Ook dank aan de helpende handen van Lida en de vrouw van Frank Balen Linda, waarbij haar man geduldig moest wachten totdat de afwas erdoor geslagen was.

Uiteindelijk zijn we allemaal tevreden naar huis gegaan. Het was ondanks de slechte weersomstandigheden om er te komen een feestelijke gebeurtenis. □

S I N T E R K L A A S

Heleen en Milou

Dit jaar kwam de Sint met de boot aan op de Wohlensee! Het was mooi weer, maar wel erg koud. Om warm te blijven en de Sint te verwelkomen studeerde Bianca met de kinderen een liedje en dansje in. Terwijl we aan de kade op de Sint wachtten zongen we luidkeels de bekende sinterklaasliedjes. Nadat de Sint en zijn Pieten van de boot gestapt waren, gingen we gezamenlijk naar het Vereinshaus van de vissersclub Wohlen. Daar voerden de kinderen het dansje en liedje op voor Sinterklaas, die daar met veel plezier naar keek. Ook de Pieten haalden mooie kunstjes uit. Toen bleek dat de zak van Sinterklaas nergens te vinden was. De kinderen hielpen de Pieten met zoeken en al gauw was de zak gevonden. Sinterklaas en de Pieten moesten helaas al weer gaan. Maar door het uitdelen van de kadootjes en chocoladeletters was het vertrek snel vergeten. Ook werd er nog genoten van de warme chocolademelk, pepernoten en mandarijntjes en voor de ouders een warme beker koffie. Het was een gezellige ochtend met veel blije kindjes. □

N I E U W J A A R S R E C E P T I E 2 0 1 8

Gerard de Braaf

De eerste activiteit van elk jaar is onze Nieuwjaarsreceptie. Deze vond dit jaar op zondag 14 januari 2018 plaats, en wel voor de eerste maal bij Gribis Eat and Drink op de Flugplatz Bern-Belp. Daar is de Nederlandse Yvette Gribi de bedrijfsleidster en zij zorgde ervoor dat we in de VIP-Lounge van Bern-Belp onze receptie konden houden. Het werd een enorm succes: niet minder dan 81 mensen namen deel aan het festijn! Ook een aantal niet-leden, die graag lid wilden worden, gaven acte de présence. De parkeerplaats van het nabijgelegen hotel was vrij toegankelijk voor de automobilisten onder ons. Hilde Buchs had wederom olieballen gebakken, Yvette zorgde met haar team voor de overige hapjes, waaronder ook bitterballen en frikandellen, die in een mum van tijd door de aanwezigen werden verzwolgen. De receptie begon om 14 uur en duurde tot minstens 17 uur. We kijken terug op een zeer geslaagde bijeenkomst en ik wil hier graag Yvette en haar crew en Hilde bedanken voor de goede zorgen. □

De uitnodiging kort voor de datum, waarop het kegelen en sjoelen zou plaats vinden, stootte op flinke interesse. Een prettig gevoel voor degenen die het organiseerden. Het weer mag op die dag ook niet al te mooi zijn.

Dus stroomden echte Nederlanders met hun kinderen in Nederland geboren en Nederlanders die al heel lang in Zwitserland wonen naar binnen. Er waren dit keer niet veel kinderen, de meesten waren ouder dan tien jaar. Dat is goed, omdat kinderen die willen meedoen aan het kegelen, toch wel te kampen hebben met de zwaarte van de kegels. Gelukkig zijn er ook kleinere kegels, die alhoewel het dan ook nog moeilijk is. Probleem was alleen dat die op de kegelbanen ongelijk verdeeld waren. En toen gebeurde het dat Jimmy ons kleinkind 11 jaar zonder te vragen of dat mocht naar de andere baan liep en een kleine kegel pakte.

Dat dat totaal in het verkeerde keelgat schoot van enkele leden van de vereniging die Jimmy op niet mis te verstane toon te erkennen gaven dat hij dat moest vragen was een valse toon op de piano waar gelukkig alle andere tonen goed gestemd waren. Het bleef bij dit intermezzo.

Barbara Eyer zorgde voor vrolijke Nederlandse noten. Zij trommelde op deze dag haar familie bij elkaar en nam meteen ook haar Nederlandse bezoek mee. Ellen en Richard hadden eveneens hun kleinkinderen ingepakt, die al niet meer heel klein zijn. Een dankbare familie om erbij te hebben was ook familie van Ameijde met twee kleine kinderen. Je zou het niet vermoeden, maar die kinderen hebben zo klein als ze waren samen op de kegelbaan heel leuk gespeeld en de grote kinderen hielpen de kleinen. Dat waren hartverwarmende momenten! Zo togen we welgemoed en opgewekt weer naar huis. □

Schweiz-Niederlande: Eine bemerkungswerte, auf gegenseitigen Interessen beruhende Beziehung in der Frühen Neuzeit.

Donderdag 2 november woonden ruim 30 toehoorders bovenstaande lezing bij. Na een korte inleiding door Roelof Smit (oud-ambassadeur Bern 2000-2004), gaf professor Holenstein van de Uni Bern ons een inblik in de diplomatie die Nederland eind 17e eeuw in Zwitserland voerde.

De Nederlandse gezant Pieter Valckenier (1641-1712, zie portret) slaagde er pas met veel inzet in, als eerste kanton, Zürich zover te krijgen dat het 800 huursoldaten leverde aan de Nederlandse Republiek.

Stadhouder-Koning Willem III (1650-1702, 1688 Koning van Engeland voerde de grote coalitie aan tegen de (katholieke) Franse Zonnekoning Lodewijk XIV (1638- 1715). Daarna volgden Bern, Schaffhausen, Appenzell en Graubünden. Valckenier kon in tegenstelling tot de Franse Ambassadeur, met standplaats Solothurn, geen geld inzetten en moest het alleen hebben van sterke argumenten. Hij riep de Protestantse kantons op solidair te zijn met de Nederlandse geloofsgenoten en mederepublikeinen en wees op het grote gevaar van het streven naar territoriale expansie van de ambitieuze monarch Lodewijk XIV. Ook wees Valckenier er op dat de neutraliteit van de Zwitsers niet kon betekenen dat huursoldaten werden geleverd aan één partij, de Franse, en niet aan de Republiek der Zeven Provinciën.

Bij de Vrede van Rijswijk (1697) waren de Zwitsers geen partij, maar werden wel als Eidgenossenschaft “geïncludeerd”, hetgeen later van belang was tijdens het congres van Wenen van 1815 bij het voorkomen dat Zwitserland zou worden opgedeeld.

Zwitserse huursoldaten deden tot 1829 dienst in de Nederlanden, later ook nog in het KNILeger in Nederlands-Indië. Er waren jaren dat meer dan 10.000 Zwitserse huurlingen in dienst van de Staten-Generaal stonden, of te wel onder de Oranjes.

Al met al was het een uiterst interessante lezing. Zelf ben ik erg benieuwd geworden naar de historische gebeurtenissen die volgden... Aangezien het lastig wordt om professor Holenstein voor een hele lezingenreeks vast te leggen, moet ik maar aan het lezen slaan: in 2008 verscheen bij Amsterdam University Press de Bundel “The Republican Alternative”, The Netherlands and Switzerland compared, onder redactie van de professoren André Holenstein, Thomas Maissen en Maarten Prak, met enthousiaste steun van de Nederlandse Ambassade. □

(met dank aan Roelof Smit voor de juiste inhoudelijke weergave van de lezing)

ONZE EVENEMENTEN VOOR DE KOMENDE MAANDEN

FILMMIDDAG 2018

Zondag 8 april 2018 vertonen we «*Tonio*» (2016), de verfilming van het gelijknamig boek uit 2011 van A.F.Th. van der Heijden. Regie: Paula van der Oest / NL 2016/ 100 min.

Op Eerste Pinksterdag 2010 fietst de 21-jarige Tonio vroeg in de ochtend richting huis na een avond uit met zijn vrienden. Hij wordt onderweg geschept door een auto en komt hierbij om het leven. Zijn ouders Adri en Mirjam worden geconfronteerd met het grootste verlies dat hun leven voorgoed zal veranderen. Terwijl Mirjam hard vecht om niet in een neerwaartse spiraal van verdriet terecht te komen, doet Adri het enige waar hij op dat moment toe in staat is: in zijn herinnering graven, aantekeningen maken en schrijven.

De film wordt vertoond in het Bärtschihus in Gümligen. Goed te bereiken met de SBB en het beroemde blauwe treintje dat nu niet meer helemaal blauw is. Overdag gaat er elke tien minuten een treintje. SBB vier keer per uur. Dus: dat is toch wat! Een glaasje drinken en een versnapering wordt zoals al vaker is gebeurd, geoffereerd door Ellen Schneiter.

U bent welkom vanaf 14.00 uur

Officiële trailer op youtube: <https://youtu.be/0u1cD4Z6KZI>

WANDELING

Vorig jaar hadden we in de lente een fijne wandeling tussen Münsingen en Kiesen, georganiseerd door Trudy Schots en Myriam Michel. Ook dit voorjaar willen deze kwieke dames weer een wandeling op touw zetten. Er zijn een aantal data gepland, waaruit U kunt kiezen: de **zaterdagen 7, 14 of 21 april of 26 mei**. Geeft U dan alle data op, die U kunt. Dat vergemakkelijkt de keuze.

Het wordt geen zware bergwandeling, maar eerder een ontspannen kuiering, wederom niet ver van Bern en er wordt ook ergens in een restaurant gegeten. Myriam en Trudy zullen nog een Doodle maken. U kunt zich natuurlijk ook nu reeds bij hen opgeven (michel.mim@bluewin.ch en schots@bluewin.ch)

BEZOEK AAN HET NPZ

Op **zaterdag 9 juni 2018** brengt de Nederlandse Vereniging een bezoek aan het NPZ (*Nationales Pferde Zentrum*).

Ons lid Myriam Michel is een fervent paardrijdster, en is “kind aan huis” bij het NPZ. Het NPZ is een groot complex in de buurt van de Guisanplatz, aan de Papiermühlestrasse in Bern.

Allereerst wordt vanaf 11 uur een bezoek aan de “Geschirr- und Wagensammlung” gebracht, waar een rondleiding zal plaatsvinden. Daarna zal Myriam ons over het terrein leiden. Vervolgens kunnen we in de “Festwirtschaft” ons aan een kleine ver-

snapering laven. Degenen, die dat willen, kunnen daar ook nog een maaltijd genieten. In deze periode vindt in de NPZ de “Voltige International” plaats. Wie wil kan deze tegen een kleine toegangsprijs bezoeken.

Verdere details worden nog bekendgemaakt. Maar deze aankondiging dient alvast om een plaatsje in Uw agenda te krijgen, als U geïnteresseerd bent. Myriam neemt Uw aanmelding gaarne aan (michel.mim@bluewin.ch).

EN VERDER NOG...

Hieronder volgen nog enkele mogelijkheden om met elkaar in contact te komen en te blijven.

BORREL EN ETEN

Zin in een kopje koffie, glaasje fris of een biertje? Daarvoor hebben we de *avondborrel*, elke tweede dinsdagavond van de maand om **18:30** uur in **restaurant Cavallo Star**, Bubenbergrplatz 8, Bern. Voor de avondborrel hoeft u niet aan te melden.

Op dezelfde avond gaan we lekker **uit eten**. Het restaurant waar we eten wordt iedere maand van te voren aangekondigd. Informatie bij de voorzitter.

Data: **13 maart, 10 april, 8 mei, 12 juni, 10 juli 2018**

KOFFIETAFEL

Koffie drinken bij Coté Süd in het station van Bern boven de Tibits (Hoofdingang). **Iedere laatste donderdag van de maand 10.00–11.30 uur**. Data: **22 februari, 29 maart, 26 april, 31 mei, 28 juni, 26 juli, 28 augustus 2018**

ACTUEEL NIEUWS: Uit de pers is te vernemen dat het restaurant Coté Süd in afzienbare tijd gesloten en door een uitbreiding van Tibits vervangen wordt. Wat dit voor onze koffietafel betekent zullen we u t.z.t. op de website of per email mededelen.

KONINGS DAG, 29 APRIL 2018

De locatie is nog niet bekend. U wordt geïnformeerd

ONZE WEBSITE

Als U tekst of foto's heeft, als u misschien regelmatig iets wilt schrijven, dan kunt U zich bij de vereniging melden. Ook als U informatie over Nederland, over Nederlandse concerten, tentoonstellingen enz. in Zwitserland heeft, kunt U ons daarover informeren. We nemen graag alles op. Voor het contact met de vereniging kunt U volgende email-adressen gebruiken:

info@nlvereniging.ch

Aanmelden, vragen, mededelingen ...

redactie@nlvereniging.ch

Bulletin, nieuwsbrief

penningmeester@nlvereniging.ch

Contributie, rekeningen ...

secretariaat@nlvereniging.ch

Ledenadministratie, notulen

voorzitter@nlvereniging.ch

EEN DAGJE NAAR DE DIERENTUIN

Bezoek in Burgers'Zoo in Arnhem

Tjeerd Coehoorn

Bij onze laatste reis naar Nederland hadden we de gelegenheid de dieren-tuin in Arnhem te bezoeken: Burgers'Zoo. Het was al meer dan veertig jaar geleden dat ik er voor het laatst was en herkende het al bijna niet meer. Een dierentuin is een ideale plaats om je te verdiepen in de biologie van dieren (en planten). De informatie hiervoor kan iedere bezoeker bij Burgers' Zoo via informatieborden bij de verblijven krijgen.

Maar er zijn ook exposities, rondleidingen, lezingen of lessen. De dierentuin onderscheidt zich van andere dierenparken door zijn ecodisplays, waar grootschalig natuurlijke leefomgevingen zijn nagebouwd waar de bezoeker samen met de natuur en dier onderdeel van uitmaakt.

In het centrum staat de Bush: anderhalve hectare tropisch regenwoud. De vochtige hitte, dichte plantengroei, geuren en geluiden laten je even met de ogen knippen. Daarnaast is er een Mexicaans-Amerikaanse rotswoestijn (Desert), koraalrif in de Indopacifische Oceaan (Ocean), savannevlakte met o.a. giraffes en neushoorns (Safari) en Maleis regenwoud (Rimba).

Het nieuwste ecosysteem, de grootste overdekte Mangrove van de wereld, is gebaseerd op een natuurgebied in Belize dat Burgers'Zoo al ongeveer 30 jaar beheert! Hier ontdek je o.a. vlin-ders, zeekoeien en verschillende krab-

Zeekoe boven water...

ben! Plotseling stonden we oog in oog met de Caribische zeekoeien dankzij een meterslange panoramaruit van 12 meter lang. De indrukwekkende zeezoogdieren zwommen vlak langs de ruit voorbij. Deze waterbewonende grijze reuzen van meer als 400 kg behoren tot de zoogdieren. Zeekoeien hebben veel aanpassingen ontwikkeld aan het milieu. Zoals elk zoogdier moeten ze echter wel telkens naar het wateroppervlak om adem te halen; ze hebben longen en geen kieuwen. Zee-

... en achter glas...

Foto's Tjeerd Coehoorn

In de Burgers'Safari ontvouwt zich

... en een wenkkrabbetjesman

koeien zijn geen verwanten van zeehonden of zeeleeuwen. Door hun afwijkende kenmerken delen biologen hun in een eigen orde in. Hun nauwste familie in het dierenrijk zijn de olifanten.

Als het eb wordt, komt de moddervlakte tot leven! Overal schieten wenkkrabben uit hun veilige holletjes tevoorschijn om voedsel te verzamelen of met hun imposante scharen indruk te maken op vrouwtjes en rivalen. Mannetjes wenkkrabben zijn makkelijk te onderscheiden van vrouwtjes, want ze hebben een grote schaar. Om de vrouwtjes te imponeren om uiteindelijk met hen te kunnen paren, zwaaien de mannetjes wenkkrabben hun grote schaar. Door de duur van het zwaaien en de grootte van de schaar, proberen de mannetjes de vrouwtjes te overtuigen van hun kwaliteiten.

Breedlipneushoorn Wiesje met moeder Kwanzaa

een savannelandschap, waar grote groepen gnoes, zebra's, waterbokken, koedoes en giraffes leven. We wandelen langs een drinkplaats voor de dieren, en we hadden geluk: de breedlipneushoorns komen hun dorst lessen. We hadden nog meer geluk want het breedlipneushoorn-vrouwtje Izala liet trots haar jonge meisje Wiesje zien, dat zes weken ervoor op 10 augustus 2017 (voor lopende cameras) geboren werd.

De breedlipneushoorns en giraffen gaan 's avonds de kooi in; het is treurig, maar zelfs in een dierentuin zoals Burgers zijn sommige dieren niet meer veilig voor stopers. Zo werd voor enige tijd een jonge breedlipneushoorn in de dierentuin van Parijs gedood en de neushoorn afgezaagd. Deze jonge neushoorn werd bij Burgers'Zoo geboren en was één van de jongen van neushoornvrouw Kwanzaa! Eén dagje naar de Zoo is wel héél mooi, maar de tijd gaat te vlug voorbij en er zijn bijna teveel dieren om in één dag te bekijken en tevens meer over de achtergronden te ervaren.

□

INFO VOOR NEDERLANDERS

De Nederlandse Ambassade te Bern

Seftigenstrasse 7, 3007 Bern

Telefoon (+41) 31 350 87 00

Fax (+41) 31 350 87 10

E-Mail ben@minbuza.nl <http://zwitserland.nlabassade.org>

Tevens heeft de ambassade een Facebookpagina waar regelmatig interessante berichten voor de Nederlandse gemeenschap in Zwitserland en Liechtenstein op verschijnen en die voor iedereen, dus ook voor mensen zonder Facebookaccount, toegankelijk is: www.facebook.com/NLAmbassadeZwitserland

Openingstijden:

De ambassade is telefonisch bereikbaar tussen 08.30 –12.30 uur en 13.30 –17.00 uur

Telefonische paspoort en visa informatie tussen 15.00 –16.00 uur

Openingstijden consulaire balie (op afspraak):

ma. – wo.: 09.00 tot 14.30 uur; do. – vr.: 09.00 tot 13.00 uur

Nieuwe paspoorten en id-kaarten volwassenen 10 jaar geldig

Vanaf 2014 zijn nieuwe paspoorten en identiteitskaarten voor volwassenen 10 jaar geldig. Voor personen jonger dan 18 jaar behouden deze documenten de geldigheidsduur van vijf jaar. De nieuwe tarieven voor reisdocumenten en identiteitskaarten zullen ingaan op dezelfde datum.

De nieuwe tarieven zijn vastgesteld op een kostendekkend niveau. De prijs van een paspoort dat in het buitenland wordt aangevraagd bedraagt € 131,11 voor een volwassene.

Behalve bij het wereldwijde postennetwerk kunnen Nederlanders die in het buitenland wonen voor hun reisdocument ook in Nederland terecht bij de gemeenten Den Haag, Haarlemmermeer (Schiphol), Oldambt, Enschede, Montferland, Echt-Susteren, Maastricht, en Bergen op Zoom. De tarieven liggen daar lager dan bij de Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland. Bij deze gemeenten kost een paspoort voor een volwassene niet ingezetene € 101,75.

Advertentietarieven 2016 per jaar (3 uitgaven)

binnenkant omslag:	in de tekst:	éénmalig in de tekst:
1/1 pag. omslag SFr. 450	1/1 pag. SFr. 400	1/1 pag. SFr. 140
1/2 pag. omslag SFr. 225	1/2 pag. SFr. 210	1/2 pag. SFr. 75
1/4 pag. omslag SFr. 135	1/4 pag. SFr. 120	1/4 pag. SFr. 45

Advertentiebestellingen bij de penningmeester:
(pennigmeester@nlvereniging.ch)

18

tenslotte ...

bij de wilde beesten af ...

Ontmoetingen met een Schots hooglandrund (Deelerwoud) ...

en een kudde edelherten (Hooge Veluwe), september 2017

Foto's Tjerd Coehoorn

A P.P.

3125 Toffen

Post CH AG

Adressänderungen
bitte melden

DE AGENDA (ZIE OOK PAGINA 15/16)

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Donderdag 22 maart, 18.30/19.00 uur, Restaurant Maygut, Wabern

FILMMIDDAG: «TONIO»

Zondag 8 april 2018, 14.00 uur, Bärtschihaus Gümligen

KONINGS DAG, 29 APRIL

Plaats wordt nog bekend gemaakt

WANDELING tussen Münsingen en Kiesen

Op een zaterdag in april of mei (zie pag.14)

BEZOEK NATIONAL PFERDE ZENTRUM

Zaterdag 9 juni 2018, 11.00 uur.

KOFFIETAFEL **Iedere laatste donderdag v/d maand 10.00–11.30**

Côté Süd. Bahnhofplatz 10A, Bern (boven Tibits, Hoofdingang station)

22 februari, 29 maart, 26 april, 31 mei, 28 juni, 26 juli, 28 augustus 2018

Zie ook opmerking op blz. 15!

AVONDBORREL EN SAMEN ETEN

Iedere tweede dinsdag v/d maand 18.30 uur, eten om 19.30 uur

Cavallo Star, Bubenberglplatz, Bern. Het restaurant waar we gaan eten wordt iedere keer spontaan gekozen.

13 maart, 10 april, 8 mei, 12 juni, 10 juli 2018

Surprise-event! Houdt de agenda op de website in de gaten!

De aktuele agenda staat op onze website: www.nlvereniging.ch

